

LIETUVOS RESPUBLIKOS
SVEIKATOS APSAUGOS MINISTERIJA

Jrodymais grįstos sveikatos politikos formavimas: įrodymų paieška ir santraukų rengimas Alkoholio reklamos draudimo
advokacija: politikos dokumentas

Nijolė Goštautaitė Midttun
2020

Alcohol marketing monitoring in NordAN region: from monitoring to control
May 18-19th 2013 Vilnius (Lithuania)

- explore possibilities for coordinated marketing monitoring activities within NordAN region;
- organized by the NordAN and member organization from Lithuania National Tobacco and Alcohol Control Coalition (NTAKK)

Alkoholio reklamos ir rėmimo draudimas

NordAN POLICY PAPER FOR ALCOHOL ADVERTISING AND SPONSORSHIP BAN

2014

The Nordic Alcohol and Drug Policy Network (NordAN) considers alcohol advertising and sponsorship a key influence on alcohol related problems, especially in a way it affects youth and their decision to drink. Research shows that the exposure of young people to alcohol marketing hastens the drinking debut and increases alcohol consumption among those who already drink [1-3]. Legislation that imposes restrictions on advertising of alcohol is a well-established preventive measure used by authorities in many parts of the world, despite opposition from the

Procesai

NordAN POLICY PAPER FOR ALCOHOL ADVERTISING AND SPONSORSHIP BAN

2014

The Nordic Alcohol and Drug Policy Network (NordAN) considers alcohol advertising and sponsorship a key influence on alcohol related problems, especially in a way it affects youth and their decision to drink. Research shows that the exposure of young people to alcohol marketing hastens the drinking debut and increases alcohol consumption among those who already drink [1-3]. Legislation that imposes restrictions on advertising of alcohol is a well-established preventive measure used by authorities in many parts of the world, despite opposition from the

- 2013 m. įkurta NordAN alkoholio rinkodaros kontrolės sekcija, seminare Vilniuje: iškeltas reklamos draudimo tikslas;
- Sekcijos ekspertų priimtas sprendimas parengti organizacijos poziciją dėl šios kontrolės politikos priemonės ir sudaryta darbo grupė;
- Parengta pozicija, įtraukiant recenzentus (2013-2014 m.);
- NordAN valdyba 2014 m. spalio 10 d. Rygoje (Latvija) vykusiam valdybos posėdyje nusprendė palaikyti alkoholio reklamos ir rėmimo draudimui skirtą politikos dokumentą ir išplatino jį NordAN narių organizacijų konsultaciniam etapui po Generalinės asamblėjos susirinkimo Rygoje.
- Po konsultacijų etapo jis buvo priimtas kaip viso tinklo politikos dokumentas „NordAN“ valdybos posėdyje 2015 m. Vasario 24 d. Helsinkyje, Suomijoje.

Dokumento pagrindas ir įrodymų šaltiniai

Šis politikos dokumentas tęsia NordAN poziciją priimtą metiniame suvažiavime Reikjavike (Islandija) 2007 m. spalio 12 d. ir problemoms, kurios buvo identifikuotos pirmame seminare apie alkoholio rinkodaros stebėseną NordAN regione Vilniuje (Lietuva) 2013 m. gegužės 19 d.

Šis politikos dokumentas yra pagrįstas principais ir įrodymais, išdėstytais šiuose pagrindiniuose politikos dokumentuose:

1. PSO Europos regiono alkoholio politikos pagrindai (PSO, 2006);
2. ES alkoholio strategija (EB, 2006);
3. Pasaulinė žalingo alkoholio vartojimo mažinimo strategija (PSO, 2010)
4. Neužkrečiamųjų ligų ekonominio poveikio mažinimo mažas ir vidutines pajamas gaunančiose šalyse mažinimas (PSO, 2011).

Šiaurės šalių alkoholio ir narkotikų politikos tinklo (NordAN) dėl alkoholio reklamos ir rėmimo laikosi pozicijos, kad tai vienas svarbiausių alkoholio problemų sukeliančių veiksmų, ypač vertinant šių reikšmingų poveikį jaunimui ir jaunų žmonių apsisprendimui vartoti.

Tyrimai rodo, kad alkoholio reklamos priemonės paankstina jaunų žmonių alkoholio vartojimą elgesį ir jau vartojančių tarpe, padidina suvartojamą kiekį [1–3].

Teisės aktai, nustatantys alkoholio reklamos apribojimus, nusistovėjusi prevencinė priemonė, kurią valdžia taiko daugelyje pasaulio šalių, nepaisant alkoholio pramonės pasipriešinimo.

2011 m. Pasaulio sveikatos organizacija (PSO) paskelbė, kad alkoholio reklamos draudimų įgyvendinimas – tai vienas iš trijų „geriausių pirkimų“: intervencija, turinti reikšmingą poveikį visuomenės sveikatai, labai veiksminga kaštų prasme, nebrangi ir lengvai įgyvendinama. [4].

Alkoholio reklama yra uždrausta Norvegijoje, Islandijoje ir Farerų salose, o šių šalių gyventojai vartoja mažiau alkoholio ir patiria mažiau su alkoholiu susijusios žalos [11].

Politikos dokumento tikslas

NordAN

NordAN POLICY PAPER FOR ALCOHOL
ADVERTISING AND SPONSORSHIP BAN
2014

The Nordic Alcohol and Drug Policy Network (NordAN) considers alcohol advertising and sponsorship a key influence on alcohol-related problems, especially in a way it affects youth and their decision to drink. Research shows that the exposure of young people to alcohol marketing hastens the drinking debut and increases alcohol consumption among those who already drink [13]. Legislation that imposes restrictions on advertising of alcohol is a well-established preventive measure used by authorities in many parts of the world, despite opposition from the

sudaryti sąlygas NordAN kelti tikslą ir tinkamai veikti alkoholio reklamos ir rėmimo kontrolės srityje, taikant vieną geriausių priemonių sumažinti alkoholio vartojimą ir taip sumažinti su alkoholiu susijusią žalą Šiaurės ir Baltijos šalyse.

Pripažindami įrodymus ir sutarimą, kad:

Alkoholis:

- yra kenksminga, priklausomybę sukelianti [5], kancerogeninė [6] ir teratogeninė medžiaga [6, 17];
- sukelia maždaug 250 ligų ir būklių, 1 iš 8 mirčių 15–64 metų žmonių tarpe [7];
- žalingiausias iš legalių ir nelegalių narkotikų asmeniui ir visuomenei [8];

Alkoholio reklama ir rėmimu:

- siekiama padidinti alkoholio vartojimą [9];
- padidinti naujų vartotojų skaičius [10];
- sumažinamas alkoholio vartojimo pradžios amžius [10];

Pripažindami įrodymus ir sutarimą, kad:

Alkoholio gamybos ir prekybos pramonė:

- atstovauja pasaulines ir tarpusavyje bendradarbiaujančios įmonės ir šakas [9];
- stengiasi daryti bendrą įtaką teisinėms ir vykdomosioms vyriausybių struktūroms, gindamos savo komercinius interesus prieš visuomenės sveikatos interesus [9];

Dabartinis įvairus reklamos apribojimų lygis regione:

- yra nepakankamas norint, kad alkoholio reklama neturėtų poveikio jauniems žmonėms [13];

Pripažindami įrodymus ir sutarimą, kad:

Visiški alkoholio reklamos draudimai veiksmingi, tuo tarpu:

- daliniai alkoholio reklamos apribojimai, taikomi daugumoje regiono šalių, vyriausybėms sukelia neproporcingai dideles finansines ir administracines išlaidas [14; 15 16]
- visiškas reklamos draudimas veikiantis Islandijoje, Norvegijoje, Farerų salose labiau nuo žalos apsaugo šių šalių gyventojus [11]

Šiaurės ir Baltijos šalys:

- patiria didelių sveikatos, socialinių, finansinių išlaidų, susijusių su alkoholio vartojimu [11];
- reikia veiksmingų ir ekonomiškų būdų, kaip sumažinti alkoholio daromą žalą [12]

- egzistuoja neišvengiamas interesų konfliktas tarp visuomenės sveikatos tikslo ir alkoholio bei susijusių pramonės šakų pelno;
- reikia skatinti ekonomiškai efektyvias alkoholio kontrolės priemones;
- alkoholio reklamos uždraudimas yra vienas iš trijų geriausių PSO siūlomų pirkinių, kaip ekonomiškai efektyvi priemonė mažinant alkoholio daromą žalą [4]

Apibendrinimas

- Išvada: pakankamai įrodymų, kad visiškas alkoholio reklamos ir rėmimo uždraudimas yra ekonomiškai būdas sumažinti alkoholio vartojimą ir alkoholio reklamos poveikį jauniems žmonėms. Turime skatinti Šiaurės ir Baltijos regiono politikai ir politikos formuotojus pasirinkti šią intervenciją, prieš ieškant kitų sudėtingesnių ir brangesnių priemonių.
- Todėl „NordAN“ nustato politikos tikslą: tirti, skatinti, palaikyti, saugoti ir stebėti visiško alkoholio reklamos ir rėmimo draudimo Šiaurės ir Baltijos regione įgyvendinimą.

Kaip skėtinė organizacija „NordAN“:

- sieks visiškais įstatymais grįžti alkoholio reklamos ir rėmimo uždraudimo visose NordAN regiono šalyse;
- skatins teisinį bendradarbiavimą tarp nacionalinių alkoholio kontrolės institucijų priimančias ir įgyvendinančias draudimą;
- skatins ir plėtos NVO ir valstybinių agentūrų bendradarbiavimą siekiant palaikyti alkoholio reklamos priėmimą ir įgyvendinimą;
- skatins plėtoti pramonės rinkodaros praktikų regioninę stebėseną;
- stebės rinkodaros kontrolės reguliavimą Šiaurės ir Baltijos regione ir rengs metinę ataskaitą;
- sukurs platformą, kurioje būtų dalijamasi gerosios patirties pavyzdžiais;
- skatins ir remis NordAN nares vykdančias šią veiklą.

Tikslas ir rezultatas

Politikos rezultatas - tai visiškai įstatymais apibrėžtas alkoholio reklamos ir rėmimo draudimas visose Šiaurės ir Baltijos regiono šalyse.

Šio politikos dokumento įgyvendinimas turėtų būti vertinamas kasmet ir peržiūrimas po penkerių metų nuo politikos dokumento priėmimo.

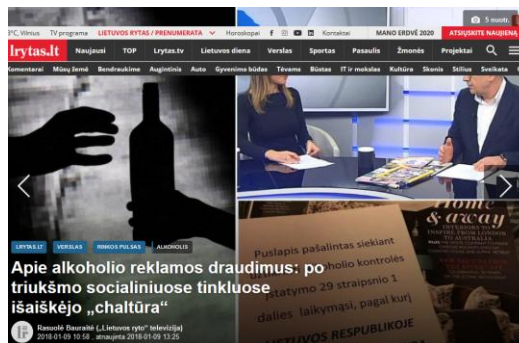
Visiškai alkoholio Reklamos draudimas nuo 2018-01-01

Nuo Naujųjų metų draudžiama bet kokia alkoholio reklama: kokia informacija nebus laikoma reklama?

Nuo 2018 m. sausio 1 dienos įsigalioja alkoholio kontrolės įstatymo pakeitimai. Vienas esančių pakeitimų alkoholio reklamos draudimas.

Svarbiausi nauji draudimų reguliavimai alkoholio reklama bus nebe rodoma, o skaitliškai draudžiama. Tačiau tam šios informacija neapima nuo alkoholio produkcijos reklaminė reklama ir bus leidžiama. Tai prekybos vietose, kuriose prekiaujama alkoholiniais gėrimais, gamtinių ar pakeičiamųjų pieno gaminiuose ir registruoti prekybos ženkli: alkoholinių gėrimų etiketose ir laiške, ženklinimo reikiama ir kita ženklinimo informacija, taip pat gaminių grupės, programos, kitas laisvai, geografinė nuoroda, regionas.

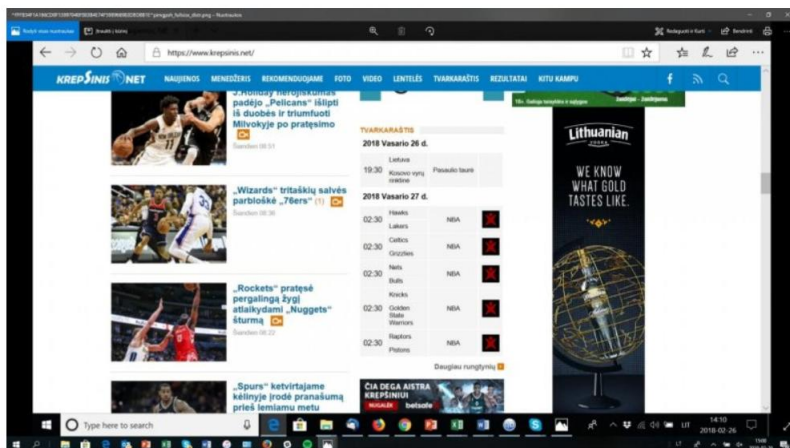
Bandymai diskredituoti

- Prezidentė: plėšomi užsienietišų žurnalų puslapiai su alkoholio reklama Lietuvai daro gėdą

<https://www.15min.lt/verslas/nauji-ena/medijos/prezidente-plesomi-uzsienietisku-zurnalu-puslapiai-su-alkoholio-reklama-lietuvai-daro-geda-921-908492d>

Reklama užsienio tinklapiuose tik vartotojams su lietuviškais IP adresais: 1 gamintojas, po įspėjimo daugiau nepasikartojo.

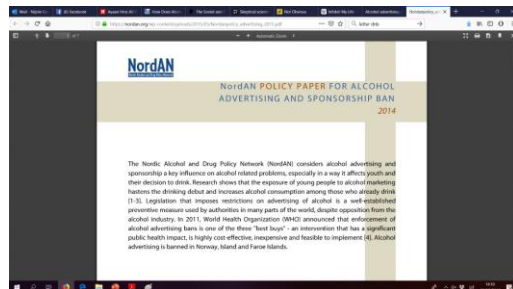

Pasirengta reaguoti į kliūtis ir mėginimus apeiti

- “MV Group Production” tvirtino, kad reklama nukreipta į eksporto rinkas
<https://www.15min.lt/verslas/naujiena/finansai/alkoholio-reklama-lietuvius-pasiekia-is-uzsienio-cnn-reklamuoja-lietuviska-brendi-662-963110>;
- Visa reklama buvo vykdoma per reklamos agentūrą;
- Įspėjimas iš NTAKD, daugiau nepasikartojo.

NordAN Policy Paper on Alcohol Advertising

- **Authors and contributors:**
- Nijole Gostautaitė Midttun, Avalon de Bruijn, Lauri Beekman, Vaida Liutkute, Stig Erik Sørheim, Mindaugas Stelemekas, Aurelijus Veryga
- **History**
- NordAN alcohol policy platform adopted in Reykjavik, Iceland on 12th October 2007;
- First seminar on Alcohol marketing monitoring in the NordAN region in Vilnius, Lithuania 18-19th May, 2013
-
- **Policy documents**
- Framework for alcohol policy in the WHO European Region (WHO, 2006);
- EU Alcohol Strategy (EC, 2006) ;
- Global strategy to reduce harmful use of alcohol (WHO, 2010)
- Reducing the Economic Impact of Non-Communicable Diseases in Low- and Middle-Income Countries (WHO, 2011).

INTERNATIONAL COOPERATION – INTERNATIONAL REGULATION

Overturn of the proposed alcohol advertising ban in Lithuania

Ernesta Paukštė^{1,2}, Vaida Liutkutė², Mindaugas Štelemėkas^{3,4}, Nijolė Goštautaitė Midtun⁴ & Aurelijus Varyga^{3,4}

Population and Social Health Research Program, Griffith Health Institute, Gold Coast, QLD, Australia; ¹School of Medicine, Griffith University, Gold Coast, QLD, Australia; ²Health Research Institute, Faculty of Public Health, Lithuanian University of Health Sciences, Kaunas, Lithuania; and ³Department of Health Psychology, Faculty of Public Health, Lithuanian University of Health Sciences, Kaunas, Lithuania

ABSTRACT

Background In response to the dramatic increase in alcohol-related problems in Lithuania, policy measures, including alcohol advertising and availability restrictions combined with taxation increases, were implemented in 2007–08. Simultaneously, a full alcohol advertising ban was adopted to take effect from 1 January 2012. Therefore, the alcohol industry responded with extensive lobbying aiming to revoke this ban, and ultimately they succeeded at the end of December 2011. **Aim** To document and analyse actions of stakeholders and events during the alcohol advertising ban cancellation process in Lithuania. **Methods** Policy analysis includes a development of event timeline, description of key stakeholders' actions and a review of policy context. **Findings** The alcohol industry in Lithuania used similar tactics as the tobacco industry globally, such as creating strong and diverse opposing groups. The industry successfully exerted pressure to change alcohol control legislation, while non-governmental organizations had the important role of a watchdog, blunting industry's efforts. Unequal power distribution made it difficult to withstand combined local and international lobbying to cancel the ban. **Conclusion** Given the global nature of the alcohol industry, there is a need for international regulation to limit the influence of vested interests on national lawmaking.

Keywords Advertising ban, alcohol, alcohol marketing, industry, Lithuania, lobbying, policy.

Correspondence to: Ernesta Paukštė, School of Medicine, Griffith University, Gold Coast Campus, QM 4222, Australia.

E-mail: ernesta.paukste@griffith.edu.au

Submitted 14 March 2013; initial review completed 3 June 2013; final version accepted 9 January 2014

The Lithuanian government was not able to uphold alcohol advertising ban legislation, despite compelling scientific evidence and successful policy experience in the past. There is a need for the systematic monitoring of industry's influence on law-making, exposing specific legal loopholes and systemic weaknesses. Given the global nature of the alcohol industry, international regulation limiting the influence of vested interests on national law making could be useful to protect public health both nationally and internationally.

Kodėl pavyko?

- Priimta kaip realus mokslo įrodymais grįstas politikos tikslas;
- Pasirinkta veiksminga politikos priemonė;
- Sėkmingai įtrauktos visuomenės sveikatos interesų grupės;
- Komunikacijos strategija, akcentuojanti pramonės įtaką;
- Tarptautinis palaikymas;
- Politinė valia.